

Panium—Lamba Bakwai

An Bayyana Daniyel 11: Layukan Annabci daga 1989 zuwa Dokar Lahadi

Jeff Pippenger

2025-03-15

Muna aiki wajen haɗa dukan layukan Daniyel goma sha ɗaya wuri guda dangane da boyayyen tarihin aya ta arba'in, wanda yake wakiltar 1989 har zuwa dokar Lahadi a cikin Amurka. Kiranmu a matsayin ɗaliban annabci shi ne mu rarraba maganar gaskiya yadda ya kamata.

Yi nazari domin ka nuna kanka abin karɓa a gaban Allah, ma'aikaci wanda ba shi da dalilin jin kunya, mai rarrabe maganar gaskiya daidai. 2 Timoti 2:15.

Za a iya raba sura ta goma sha ɗaya ta littafin Daniyel zuwa layukan annabci goma. Ayoyi na ɗaya zuwa huɗu suna wakiltar layin annabci na farko. Ayoyi na biyar zuwa tara suna wakiltar layi na biyu. Aya ta goma tana wakiltar layi na uku. Ayoyi na goma sha ɗaya da goma sha biyu suna wakiltar layi na huɗu. Layi na biyar shi ne ayoyi na goma sha uku zuwa goma sha biyar. Layi na shida shi ne ayoyi na goma sha shida zuwa ashirin da biyu. Layi na bakwai shi ne ayoyi na ashirin da uku da ashirin da huɗu. Aya ta ashirin da huɗu zuwa aya ta talatin da ɗaya shi ne layi na takwas. Aya ta talatin da ɗaya zuwa arba'in shi ne layi na tara, layi na goma kuma na ƙarshe shi ne ayoyi na arba'in zuwa arba'in da biyar. Waɗannan layuka goma ya kamata a haɗa su tare, layi bisa layi.

Wa zai koya wa ilimi? Wa kuma zai sa ya fahimci koyarwa? Waɗanda aka yaye daga madara, aka kuma raba su daga nono.

Gama dole ne umarni ya kasance bisa umarni, umarni bisa umarni; layi bisa layi, layi bisa layi; a nan kaɗan, a can kuma kaɗan:

Gama da leɓɓa masu tuntuɓe da wani harshe dabam zai yi magana ga wannan jama'a. Waɗanda ya ce musu, Wannan shi ne hutun da za ku sa masu gajiya su huta; wannan kuma shi ne wartsakewa: duk da haka ba su so su ji.

Amma maganar Ubangiji ta kasance a gare su doka a kan doka, doka a kan doka; layi a kan layi, layi a kan layi; ɗan kaɗan a nan, ɗan kaɗan a can; domin su tafi, su fāɗi da baya, a ragargaza su, a kama su da tarko, a kuma riƙe su. Ishaya 28:9–13.

Kowace daga cikin layukan annabci guda goma, ba shakka, suna da alaƙa da juna, amma a cikin kowace layi ana iya gane wani takamaiman jigo. Ko da yake kowace layi tana da babban jigo, layukan suna ɗauke da shaidar da ta fi guda ɗaya. Ina nufin in fayyace kowanne daga cikin jigogin da ke cikin layukan nan guda goma.

Layi na Farko

Ni ma a shekara ta fari ta Dariyus Bamadiye, na tsaya domin in ƙarfafa shi kuma in ba shi tabbaci. Yanzu kuwa zan nuna maka gaskiya. Ga shi, har yanzu sarakuna uku za su taso a Farisa; na huɗu kuma zai fi su duka yawan arziki ƙwarai. Kuma ta wurin ƙarfinsa saboda

dukiyarsa zai hura kowa gaba da mulkin Girka. Sa'an nan wani sarki mai karfi zai taso, wanda zai yi mulki da babban iko, yā kuma aikata bisa ga nufinsa. Kuma sa'ad da ya taso, mulkinsa zai karye, a kuma raba shi zuwa ga iskoki huɗu na sama; ba kuwa ga zuriyarsa ba, kuma ba bisa ga ikon mulkinsa da ya yi ba: gama za a tumbuke mulkinsa, har ma a ba waɗansu dabam da su. Daniyel 11:1–4.

Shekara ta fari ta Dāriyus tana nuna karshen shekaru saba'in, ta haka tana bayyana wani lokacin karshe na annabci. Zuwa aya ta uku Aleksanda Mai Girma ya kafa mulkinsa na duniya baki ɗaya, kuma zuwa aya ta huɗu za a tumbuke mulkinsa a raba shi zuwa ga iskoki huɗu. Yin amfani da Dāriyus a matsayin lokacin karshe a shekarar 1989 yana ba mu damar kirga sarakunan da aka wakilta a aya ta biyu. Sa'ad da Jibrilu ya faɗa a aya ta ɗaya, “Ni kuma, a shekara ta fari ta Dāriyus” yana ci gaba ne da abin da ya sanar da Daniyel a farkon wahayin, wanda ya fara a sura ta goma.

A shekara ta uku ta Cyrus sarkin Farisa aka bayyana wa Daniyel wani al'amari, wanda ake kira da sunansa Belteshazzar; al'amarin kuwa gaskiya ne, amma kayyadadden lokacinsa yana da tsawo: shi kuma ya fahimci al'amarin, ya kuma sami ganewa game da wahayin. Daniyel 10:1.

Alamar hanyar da ke wakiltar “lokacin karshe” tana kunshe da alamomi biyu. “Lokacin karshe” na layin annabcin Musa shi ne haihuwar Haruna, sannan bayan shekaru uku aka haifi Musa. Haruna da Musa su ne alamar ninki biyu ta “lokacin karshe” a tarihinsu, kuma suna misalta haihuwar Yohanna Mai Baftisma da ta Yesu bayan watanni shida. “Lokacin karshe” a shekara ta 1798 ya nuna kama fafaroma na Roma wanda daga baya ya mutu a cikin zaman bauta a shekara ta 1799. Daga “shekara ta fari ta Dariyus Bamediyye” har zuwa “shekara ta uku ta Sairus sarkin Farisa”; Dariyus da Sairus suna wakiltar “lokacin karshe” a shekara ta 1989, gama dukan annabawa suna magana ne fiye da komai game da kwanakin karshe fiye da kwanakin da suka rayu a cikinsu.

Yanzu kuwa dukan waɗannan abubuwa sun faru gare su domin su zama misalai: kuma an rubuta su domin gargadinmu, mu da karshen duniya ya riske mu. 1 Korintiyawa 10:11.

Dariyus da Sairus suna wakiltar Ronald Reagan da George Bush babba a shekara ta 1989. Dukansu shugabanni ne a waccan shekarar. Aya ta ɗaya ta babi na goma sha ɗaya ta sanya wahayin a shekara ta uku ta Sairus, wadda za ta wakilci George Bush babba, wanda ya bi Reagan kamar yadda Sairus ya bi Dariyus. Aya ta biyu ta bayyana cewa sarakuna uku har yanzu za su taso, na huɗu kuma ya fi su duka arziki nesa ba kusa ba. “Lokacin karshe” na karshe a babi na goma sha ɗaya ya fara ne a shekara ta 1989, kuma yana nuna cewa bayan George Bush babba sarakuna uku har yanzu za su taso, ta haka yana nuna shugabanni uku da suka biyo bayan Bush babba. Waɗannan sarakuna ukun su ne Bill Clinton, George Bush karami, Barak Obama, sa'an nan kuma shugaba mafi arziki, Donald Trump, zai “ta wurin karfinsa” kuma “ta wurin arzikinsa zai tā da kowa gaba ga masarautar Girka”.

Aya ta uku sai ta gabatar da Iskandar Mai Girma, sabili da haka kuma tana misalta shugaban karshe na Majalisar Dinkin Duniya wanda ya haɗu da tsarin papacy a cikin kwanaki na karshe, amma wanda, kamar papacy, ya kai ga karshensa. Majalisar Dinkin Duniya ita ce mulki na bakwai da aka wakilta a matsayin sarakuna goma a cikin Ru'ya ta Yohanna sura goma sha bakwai, kuma haɗin gwiwar sarakuna goma sun yarda su ba mulkinsu na bakwai ga dabbar papacy na sa'a guda

ta alama.

Kuma kahoni goma waɗanda ka gani sarakuna goma ne, waɗanda har yanzu ba su karɓi mulki ba; amma suna karɓar iko kamar sarakuna na sa'a guda tare da dabbar. Waɗannan suna da zuciya ɗaya, kuma za su ba dabbar ikonsu da ƙarɓinsu. Waɗannan za su yi yaƙi da Dan Ragon, kuma Dan Ragon zai rinjaye su: gama shi ne Ubangijin iyayengiji, Sarkin sarakuna: kuma waɗanda suke tare da shi su ne waɗanda aka kira, aka zaɓa, masu aminci. Ru'ya ta Yohanna 17:12–14.

Waɗannan sarakuna goma ayoyi na uku da na huɗu ne suke wakilta, haka kuma tarihin tashi da faɗuwar Alexander Mai Girma, wanda ya cika waɗannan ayoyi a ƙarni na huɗu. Girka ita ce masarauta ta uku a annabcin Littafi Mai Tsarki, kuma alama ce ta macijin, wato kashi na uku cikin haɗin kai mai ninki uku na macijin, dabbar, da annabin ƙarya. A kan gicciye an rubuta saƙon nan, “Sarkin Yahudawa,” da Ibrananci, da Latin, da Girkanci; yana wakiltar Yahudawa, Romawa, da kuma sauran taron jama'a daga sauran al'ummai waɗanda za su kasance a Urushalima a lokacin Idin Ƙetarewa. Helenawa suna wakiltar macijin, Romawa suna wakiltar dabbar, Yahudawa kuwa su ne annabin ƙarya.

Ayoyi huɗu na farko na babi na goma sha ɗaya suna bayyana ƙarshen ikon dodon duniya wanda yake yin fasikanci da ikon papanci yayin da lokacin gwaji na 'yan Adam yake rufewa. Ayoyi na uku da na huɗu suna bayyana tashi da faɗuwar ƙarshe ta bayyanawar ƙarshe ta ikon dodon duniya. Waɗannan ayoyi suna ruɓanya kan ayoyi shida na ƙarshe waɗanda suke bayyana ƙarshen dabbar da take yin fasikanci da sarakunan duniya. Farkon da ƙarshen babi na goma sha ɗaya suna bayyana tarihin inda maƙiyar Allah suke kaiwa ga ƙarshensu ba tare da wani mai taimako ba. Ayoyi huɗu na farko, da aka daidaita da ayoyi shida na ƙarshe, ta haka suna ɗauke da alamar Dokoki Goma, tare da allon dokoki na umarni huɗu na farko da kuma allo mai ɗauke da umarni shida na ƙarshe, yayin da kuma suke wakiltar gwaji da lamba goma.

Ayoyi huɗu na farko suna wakiltar wani mafari da ke misalta ƙarshen, yayin da suke ɗauke saƙon da cewa ya fara ne a “lokacin ƙarshe” a shekara ta 1989. Ayoyin suna wakiltar lokacin daga 1989 har zuwa rufe lokacin jarabawar ɗan Adam; saboda haka suna taƙaita saƙon ayoyi shida na ƙarshe, waɗanda su ne ƙaruwa cikin sani da aka buɗe hatiminsa a 1989, waɗanda kuma suke bayyana abubuwan da suke da alaƙa da rufe lokacin jarabawa.

Ayoyin suna ba da ginshiƙin annabci domin a gane cewa, tun daga shekara ta 1989, za a sami shugabanni takwas gaba ɗaya, kuma na takwas ɗin zai kasance daga cikin shugabanni bakwai na baya; ta haka suna ɗauke wannan nassi tare da asirin cewa na takwas ɗin yana daga cikin bakwai, wanda kuwa siffa ce ta annabci da take gaskiyar yanzu a kwanaki na ƙarshe.

Jigon da za a iya fahimta daga waɗannan ayoyin shi ne hallakar ƙarshe ta ikon macijin nan, wanda yake yin fasikanci tare da karuwar Tyre. Karuwar tana yin fasikanci tare da dukan sarakunan duniya, amma kamar yadda tsohuwar Faransa ta zama ɗan fari na cocin Katolika sa'ad da Clovis ya keɓe kursiyinsa ga papacy a shekara ta 496, haka kuma dabbar ƙasa ta Amurka za ta kasance ta farko daga cikin sarakuna da za su yi fasikanci tare da karuwar a dokar Lahadi. Kamar yadda a cikin ayoyi shida na ƙarshe, ayoyi huɗu na farko suke bayyana tare da jaddada dukan ikoki uku da

ke kai duniya zuwa Armageddon, amma jigon da ke cikin ayoyi hudu na farko shi ne ikon macijin, wanda Grecia da Alexander Mai Girma suke wakilta.

Reagan ya fara jerin shugabanni takwas wanda yanzu ya kai ga na karshe cikin shugabanni takwas din. Shugaba na takwas zai kafa siffar dabbar ya kuma tilasta dokar Lahadi a cikin Kasar Amurka, yayinda kuma yake sasanta wata yarjejeniya da za ta mai da shi shugaban Majalisar Dinkin Duniya, wadda a daidai wannan lokaci za ta shiga cikin dangantakar coci da jiha ta duniya baki daya a farkashin fakewar warware yake-yaken da tsattsauran ra'ayin addinin Musulunci ke kara haddasawa.

Sauyawar Amurka, wadda ita ce dabbar kasa ta Wahayin Yohanna sura ta goma sha uku, daga kasancewa masarauta ta shida ta annabcin Littafi Mai Tsarki zuwa kan masarauta ta bakwai ta annabcin Littafi Mai Tsarki, yayin da take cika haramtacciyar dangantaka da masarauta ta takwas ta annabcin Littafi Mai Tsarki, an kwatanta shi tun daga aya ta daya mai bayyana shekarar 1989, ta hannun shugabannin kasa da suka kai ga dokar Lahadi a Amurka, sannan nan da nan kuma ya bayyana sarki mai karfi yana tashi. Wannan sarki mai karfi shi ne Trump yana karbar iko a kan Majalisar Dinkin Duniya, wadda a yanzu yake cikin aiwatar da rushe ta tun kafin cikas bukatunsa.

Layi na Biyu

Aya ta biyar zuwa ta tara tana wakiltar farkon ambato da kuma bayani daki-daki na yakin da ke tsakanin sarakunan arewa da kudu, wanda dukan surar ke amfani da shi a matsayin babban tushen bayanin annabci. Aya ta biyar tana gabatar da jigon wannan nassi.

Sarkin kudu zai yi karfi, haka kuma daya daga cikin sarakunansa; shi kuma zai fi shi karfi, ya mallaki iko; mulkinsa kuwa zai zama babban mulki. Daniyel 11:5.

Ayoyin suna wakiltar Ptolemy I Soter da Seleucus I Nicator. Dukansu sun kasance kashi na hudu na “Diadochi” na mulkin Alexander, (ma’ana magaji). Seleucus shi ne “sarkin arewa” na farko a sura ta goma sha daya, kuma daidai da arna Roma, Roma ta papacy da kuma Roma ta zamani—an kafa Seleucus a matsayin sarkin arewa na annabci ne kawai bayan manyan nasarori uku ko muhimman al’amura uku: sake kwato Babila da ya yi a shekara ta 312 K.Z., Yaƙin Ipsus a shekara ta 301 K.Z., da Yaƙin Corupedium a shekara ta 281 K.Z. Waɗannan motsi sun kayar da manyan abokan hamayyarsa, suka fadaɗa daularsa, kuma suka tabbatar da rinjayensa a yankin.

Layi na biyu ya fara ne da tantance sarakunan arewa da kudu a bambance da kowane sauran magada (Diadochi) na mulkin Aleksanda da aka raba. Ya fara da bayyana cewa sarkin arewa yana samun iko ne kawai bayan cin nasara uku. Sa’an nan kuma, a cikin tarihin gwagwarmayar neman mulki da ta bayyana bayan mutuwar Aleksanda a ayoyi shida zuwa tara, a gane wani lokaci da ya kare da kifar da sarkin arewa ta hannun sarkin kudu. Wannan shi ne karo na farko cikin sau uku a sura ta goma sha daya da sarkin kudu yake rinjayar sarkin arewa. Waɗannan suna ba da shaidu uku na ciki a cikin surar da ke tabbatar da alamomin hanya na tarihin da ke kaiwa ga sarkin kudu ya ci sarkin arewa.

Sarkin kudu zai yi karfi, haka kuma daya daga cikin sarakunansa; amma shi zai fi shi karfi, ya kuma mallaki iko; mulkinsa kuwa zai zama babban mulki. Kuma a karshen wasu shekaru za su

haɗu da juna; gama 'yar sarkin kudu za ta zo wurin sarkin arewa domin ta kulla yarjejeniya; amma ba za ta riƙe ƙarfin hannu ba; shi ma ba zai tsaya ba, ba kuwa hannunsa ba: amma za a miƙa ta, ita da waɗanda suka kawo ta, da wanda ya haife ta, da wanda ya ƙarfafa ta a waɗannan lokuta. Amma daga wani reshe na tushenta wani zai tashi ya tsaya a matsayinsa, wanda zai zo da runduna, ya shiga cikin kagara ta sarkin arewa, ya kuwa yi aiki a kansu, ya yi nasara: Haka kuma zai kai gumakansu bauta zuwa Masar, tare da sarakunansu, da kayayykinsu masu daraja na azurfa da na zinariya; shi kuwa zai daɗe da rayuwa fiye da sarkin arewa da shekaru masu yawa. Sa'an nan sarkin kudu zai shiga cikin mulkinsa, ya koma ƙasarsa. Daniyel 11:5–9.

Cikar tarihin cikar waɗannan ayoyi yana bayar da tsarin kwaikwayon cikar annabci na shekaru dubu ɗaya da ɗari biyu da sittin na mulkin Paparoma da aka gane a cikin ayoyi talatin da ɗaya zuwa arba'in, da kuma tsarin annabci na cikar aya ta goma sha ɗaya, wadda aka fara cika ta a shekara ta 217 kafin haihuwar Almasihu a Yaƙin Raphia. Waɗannan shaidu uku suna bayyana siffofin Yaƙin Yukiren inda Putin, sarkin kudu na ƙarshe, zai yi nasara a kan rundunar wakilai ta sarkin arewa na Paparoma.

Jigon layi na biyu na tarihin annabci shi ne yadda aka yi wa papacy mummunan raunin nan mai kisa a shekara ta 1798, kamar yadda ayoyi biyar zuwa tara da yaƙin Raphia a aya ta goma sha ɗaya suka wakilta. Sarkin kudu, wato Masar, shi ne ikon macijin.

Dan mutum, ka mai da fuskarka ga Fir'auna, sarkin Masar, ka yi annabci a kansa, da kuma a kan dukan Masar. Ka yi magana, ka ce, Ga abin da Ubangiji Allah ya faɗa: Duba, ina gāba da kai, Fir'auna sarkin Masar, babban maciji wanda yake kwance a tsakiyar kogunansa, wanda ya ce, Kogina nawa ne, ni kuma na yi shi domin kaina. Ezekiyel 29:2, 3.

Misalai uku da ke cikin sura ta goma sha ɗaya na yadda sarkin kudu ya yi nasara a kan sarkin arewa sun haɗu wuri guda don bayyana faɗuwar ƙarshe ta sarkin arewa a aya ta arba'in da biyar.

Kuma zai kafa bukkokin fadarsa a tsakanin tekuna a kan tsauni mai tsarki mai ɗaukaka; duk da haka kuma zai zo ga ƙarshensa, ba kuwa wanda zai taimake shi. Daniyel 11:45.

Akwai layuka uku a sura ta goma sha ɗaya da suke nuna sarkin kudu yana cin nasara a kan sarkin arewa, amma sa'ad da sarkin arewa ya kai ga ƙarshensa ba tare da mai taimakonsa ba, hakan ba ya bayyana sosai. Amma littafin Ru'ya ta Yohanna ya bayyana cewa ikon macijin ne yake kawo faɗuwarta ta wurin cin namanta da kuma ƙonata da wuta. Da zarar an gane ikon macijin daga littafin Ru'ya ta Yohanna, za mu iya ganin sarakunan, waɗanda su ma macijin ne kuma su ma sarkin kudu ne, waɗanda za su kawo ƙarshen sarkin arewa a aya ta arba'in da biyar. Shaidu uku kai tsaye a cikin surar, waɗanda dukkansu suke ba da shaida ga cikakkiyar cikar su kamar yadda aka wakilta ta wurin alaƙar littattafan Daniyel da Ru'ya ta Yohanna.

Sarkin arewa na papanci na zamani ya kai ga ƙarshe ba tare da wani ya taimake shi ba a aya ta arba'in da biyar, kuma littafin Ru'ya ta Yohanna ya bayyana yadda ikon papanci ya kai ga ƙarshe a hannun ikon maciji.

Kuma ƙahoni goma ɗin da ka gani a kan dabbar, waɗannan za su ƙi karuwar, kuma za su mai da ita kufai da tsiraici, su ci namanta, su kuma ƙone ta da wuta. Gama Allah ya sa a zukatansu

su cika nufinsa, su kuma yi shawara daya, su ba da mulkinsu ga dabbar, har maganar Allah ta cika. Ru'ya ta Yohanna 17:16, 17.

Sarautu goma suna kone sarkin arewa na Paparoma da wuta, suna kuma cin namanta. Sarakunan kwanakin karshe su ne ikon macijin.

“Sarakuna da masu mulki da gwamnoni sun dora wa kansu alamar magabcin Almasihu, kuma an wakilce su da macijin nan wanda yake tafiya yaki da tsarkaka—wato, da waɗanda suke kiyaye umarnan Allah kuma suke da bangaskiyar Yesu. Cikin kiyayyarsu ga mutanen Allah, suna kuma nuna kansu masu laifi ne game da zaɓen Barabbas maimakon Almasihu.”
Testimonies to Ministers, 38.

Sarakuna goma su ne ikon macijin, wanda kuma ake wakilta da mulkin Girka da kuma Alexander. Waɗannan sarakuna sarakunan kudu ne, domin Fir'auna, sarkin Masar, ne yake wakiltarsu. Za su cinye namanta, gama su ma su ne “karnuka” na annabci waɗanda mai zabura ya kira “taron mugaye.”

Gama karnuka sun kewaye ni: taron mugaye ya kewaye ni kaf; sun huda hannuwana da kafafuwana. Zai iya kirga dukan kasusuwana: suna kallona suna ta zuba mini ido. Sun raba rigunana a tsakaninsu, kuma sun jefa kuri'a a kan tufafina. Zabura 22:16–18.

Fafaroma shi ne sarkin arewa a aya ta arba'in da biyar, kuma Fafaroma ana wakilta shi da Jezebel a cikin cocin Tiyyatira.

Duk da haka ina da waɗansu abubuwa kaɗan a kanka, domin kana kyale wannan mace Jezebel, wadda take kiran kanta annabiya, ta koyar, ta kuma rudi bayina su yi fasikanci, su kuma ci abubuwan da aka miƙa wa gumaka. Na kuma ba ta zarafi ta tuba daga fasikancinta; amma ba ta tuba ba. Ga shi, zan jefa ta a kan gado, da waɗanda suke yin zina da ita kuma cikin kunci mai girma, sai dai idan sun tuba daga ayyukansu. Ru'ya ta Yohanna 2:20–22.

An cika hukuncin Jezebel sa'ad da karnuka suka cinye ta.

Game da Jezebel kuma Ubangiji ya yi magana, yana cewa, Karnuka za su cinye Jezebel a bakin katangar Yezire'el. 1 Sarakuna 21:23.

Karnukan su ne Romawa arna, ikon macijin nan, gama Romawa arna ne suka gicciye Almasihu.

“A cikin wahalolin Almasihu a kan gicciye an cika annabci. Karnuka kafin gicciye, Mai Ceto ya riga ya faɗi irin yadda za a yi masa. Ya ce, ‘Karnuka sun kewaye Ni: taron mugaye sun rutsa da Ni: sun huda hannuwana da kafafuwana. Ina iya kirga dukan kasusuwana: suna kallo, suna zuba ido a kaina. Suna raba tufafina a tsakaninsu, suna kuma jefa kuri'a a kan rigata.’ Zabura 22:16–18. Annabcin da ya shafi tufafinsa ya cika ba tare da shawara ko katsalanda daga abokan ko maƙiyan Wanda aka gicciye ba. An ba sojojin da suka dora shi a kan gicciye tufafinsa. Almasihu ya ji gardamar mutanen yayin da suke raba tufafin a tsakaninsu. Riga tasa kuwa an saƙa ta gabanta ɗaya ba tare da dinki ba, sai suka ce, ‘Kada mu yage ta, amma mu jefa kuri'a dominta, domin a ga ta wanene.’” The Desire of Ages, 746.

Sarakuna goma, waɗanda su ne karnuka, waɗanda su ne taron mugaye, waɗanda su ne Girka da Masar, su ma za su kɔne karuwar da wuta.

Kuma 'yar kowane firist, idan ta kazarantar da kanta ta wurin yin karuwanci, tana kazarantar da mahaifinta; za a kɔne ta da wuta. Leviticus 21:9.

Sarakuna goma sun kɔne karuwan da wuta, gama tana da'awar cewa ita firistiya ce, amma karuwa ce.

Kuma zai faru a wannan rana, cewa za a manta da Taya shekara saba'in, gwargwadon kwanakin sarki ɗaya: bayan cikas shekara saba'in Taya za ta rera kamar karuwa. Dauki garaya, ki kewaye cikin birni, ke karuwar da aka manta da ita; ki busa kiɗa mai ɗaɗi, ki rera waƙoƙi masu yawa, domin a tuna da ke. Kuma zai faru bayan cikas shekara saba'in, cewa Ubangiji zai ziyarci Taya, ita kuwa za ta koma ga ladarta, kuma za ta yi fasikanci da dukan mulkokin duniya a kan fuskar ƙasa. Ishaya 23:15–17.

A cikin ayoyi na biyar zuwa na tara, da kuma ayoyi na talatin da ɗaya zuwa na arba'in, muna samun shaida game da papanci yana zuwa ga ƙarshensa a hannun ikon macijin. Wannan ƙa'ida kuma a halin yanzu tana cika a Yaƙin Yukiren. Waɗannan shaidu uku suna sanar da mu cewa sa'ad da sarkin arewa ya kai ga ƙarshensa ba tare da mai taimakonsa ba a aya ta arba'in da biyar, macijin zai ci namanta, ya kuma kɔne ta da wuta. Bisa ga shaidu uku, dalilin da zai motsa macijin ga wannan aiki zai haɗa da karyayyar yarjejeniya.

A cikin ayoyi na biyar zuwa tara, Yaƙin Siriya na biyu ya ƙare da wata yarjejeniya a shekara ta 253 K.H. Yaƙin ya fara ne a shekara ta 260 K.H., kuma bayan shekaru bakwai da fara Yaƙin Siriya na biyu, an cim ma yarjejeniyar zaman lafiya ta wurin sarkin kudu ya ba wa sarkin arewa 'yarsa domin ya aure ta, ta haka kuma a samar da salama ta wurin kawancen aure. Shekaru bakwai bayan auren, a shekara ta 246 K.H., sarkin arewa ya kawar da amaryar kudun ya kuma maido da matarsa ta farko wadda ya riga ya kawar sa'ad da ya auri gimbiya ta Masar. Abin da ya motsa sarkin kudu ya mamaye masarautar arewa ya kuma kama sarkin arewa shi ne karya yarjejeniya.

Karyayyar alkawarin da aka karya ta kasance alama ta Karyayyar Yarjejeniyar Tolentino a shekara ta 1797 wadda ta ba Napoleon dalilin kama paparoma a shekarar 1798, kamar yadda Ptolemy ya yi wa Seleucus a shekara ta 246 K.H. Sa'ad da Ptolemy III ya komo Masar daga nasararsa a kan daular Seleucid ta arewa ta Seleucus II, ya kawo taskoki masu yawa zuwa Masar har Masarawa suka ba Ptolemy III lakabin "Euergetes" (ma'ana, Mai Alheri) domin ya maido musu da "allolinsu da aka kai bauta" bayan shekaru masu yawa.

Amma daga wani tsiro na asalinta wani zai tashi a matsayinsa, wanda zai zo da runduna, ya kuma shiga cikin kagarar sarkin arewa, ya yi gāba da su, ya kuma yi nasara. Haka kuma zai kwashe gumakansu zuwa Masar a matsayin bayi, tare da sarakunansu, da kayayyaki masu daraja na azurfa da na zinariya; shi kuma zai rayu fiye da sarkin arewa shekaru da yawa. Daniyel 11:7, 8.

Sa'ad da Napoleon ya kama fafarma a matsayin bawa a shekara ta 1798, ya kwashe taskokin Vatican ya komo da su Faransa, kamar yadda Ptolemy III ya yi a matsayin alama, wanda ya

kwashi taskoki, har ma ya kai Seleucus II Masar, inda Seleucus II ya mutu bayan ya fado daga kan doki. Wannan ya kasance alamar yadda Napoleon ya cire papacy daga kan dabbar a shekara ta 1798, da kuma mutuwar fafarma a shekara ta 1799. Papacy a cikin Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha bakwai ita ce macen da take hawa kan dabbar, kuma shan kashin Seleucus, kamuwarsa a matsayin bawa, da mutuwarsa da ta biyo baya bayan ya fado daga kan doki, alama ce ta yadda Napoleon ya kawar da ikon farar hula na papacy (wanda aka wakiltar a matsayin dabba a cikin Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha bakwai).

Saboda haka ya dauke ni cikin ruhu zuwa cikin jeji; sai na ga wata mace zaune a kan wata dabba mai launin jan mulufi, cike da sunayen sabo, tana da kawuna bakwai da kahoni goma. ... Sai mala'ikan ya ce mini, Don me ka yi mamaki? Zan gaya maka asirin matar, da na dabbar da take dauke da ita, wadda take da kawuna bakwai da kahoni goma. ... Matar nan kuma da ka gani ita ce babban birnin nan, wadda take mulki a kan sarakunan duniya. Wahayin Yahaya 17:3, 7, 18.

Aya ta biyar zuwa ta tara suna gabatar da yakin da ke tsakanin sarkin arewa da sarkin kudu a cikin sura ta goma sha daya. Aya ta biyar tana ba da ginshikin danganta Roma da sarkin arewa, domin tana nuna cewa sarkin arewa zai ci yankuna uku na kasa da yaki kafin ya yi mulki mafi girma. Ayoyin suna ba da tsarin annabci da ke bayyana wani zamani sa'ad da sarkin arewa yake mulki amma ya kai ga farshensa. Wannan ne ainihin jigo da alkawarin sura ta goma sha daya. Taken wannan layi shi ne rauni mai hallakarwa na sarkin arewa na papacy, ko kuma kamar yadda aya ta arba'in da biyar ta fada, "zai kai ga farshensa, ba kuwa mai taimakonsa." Wannan gaskiya ita ce gaskiyar wannan lokaci a kwanakin farshe.

Za mu ci gaba a talifi na gaba.